

ZARZĄDZENIE NR 5/2019
KIEROWNIKA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

z dnia 26 marca 2019 r.

w sprawie wprowadzenia procedury postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia

Na podstawie art. 12 a i b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.)

Zarządzam:

- §1.** Wprowadzić procedurę postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia, zwaną procedurą odebrania dziecka.
- § 2.** Procedura odebrania dziecka stanowi załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.
- § 3.** Traci moc Zarządzenie Nr 9/2014 Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 08 grudnia 2014 roku w sprawie wprowadzenia procedury postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia.
- § 3.** Zarządzenie wchodzi w życie z dniem **26 marca 2019 roku.**

Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sławikowie
mgr Ilona Leś

PROCEDURA ODEBRANIA DZIECKA

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r., poz. 1600 z późn. zm.), w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej (art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

PROCEDURA ODEBRANIA DZIECKA:

- I. Ma zastosowanie w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.
- II. Następuje bez wcześniejszego orzeczenia sądu,
- III. Decyzja o odebraniu dziecka podejmowana jest wspólnie przez pracownika socjalnego, funkcjonariusza Policji, lekarza (lub ratownika medycznego, lub pielęgniarkę) pracownik socjalny ma prawo odebrać dziecko z rodziny w sytuacji gdy wykonuje swoje obowiązki służbowe tj. w godzinach swojej pracy. Właściwym do przeprowadzenia czynności związanych z odebraniem dziecka jest pracownik socjalny danego rejonu, a w przypadku jego nieobecności w pracy, pracownik socjalny pełniący zastępstwo.

GLÓWNE ZASADY POSTĘPOWANIA W RAMACH PROCEDURY

1. **Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godz. powiadomić sąd opiekuńczy o odebraniu dziecka i miejscu jego umieszczenia.**
2. **Sąd niezwłocznie, nie później jednak w ciągu 24 godz., wydaje orzeczenie** o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo – wychowawczej, albo orzeczenie o powrocie dziecka do rodziny.
3. Na odebranie dziecka **przysługuje zażalenie** do sądu opiekuńczego właściwego miejscowo do jego rozpatrzenia. Zażalenie **może być wniesione za pośrednictwem pracownika socjalnego lub funkcjonariusza Policji**, którzy dokonali odebrania dziecka. O prawie do złożenia zażalenia, wraz ze wskazaniem sądu opiekuńczego właściwego miejscowo do jego rozpatrzenia, pracownik socjalny lub funkcjonariusz Policji poucza rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka. Pouczenie to należy wręczyć na piśmie.

OBOWIĄZKI POSZCZEGÓLNYCH OSÓB, UCZESTNICZĄCYCH W PROCEDURZE ODEBRANIA DZIECKA

a) PRACOWNICY SOCJALNI:

przed odebraniem:

- wezwanie policji i lekarza (lub ratownika medycznego, pielęgniarki),
- przedstawienie sytuacji,

Jr

- podjęcie wspólnie z policjantem, lekarzem (lub ratownika medycznego, pielęgniarki) decyzji o odebraniu dziecka.

W trakcie odbierania:

- wręczenie rodzicom (opiekunom prawnym lub faktycznym dziecka) – na piśmie, pouczenia o prawie do złożenia zażalenia wraz ze wskazaniem sądu opiekuńczego właściwego miejscowo do jego rozpatrzenia. W sytuacji, gdy jest to niemożliwe, gdyż rodzice są pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, należałoby rozważyć przesłanie pouczenia pocztą, za poświadczeniem odbioru.

po odebraniu:

- umieszczenie dziecka u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- powiadomienie sądu opiekuńczego – niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godz. o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- przyjęcie od rodziców/ opiekunów zażalenia na odebranie dziecka. W przypadku wniesienia zażalenia za pośrednictwem pracownika socjalnego, który dokonał odebrania dziecka – niezwłoczne przekazanie zażalenia do sądu.

b) POLICJANT

przed odebraniem:

- sprawdzenie legitymacji pracownika socjalnego,
- ustalenia tożsamości odbieranego dziecka, rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych, a w razie potrzeby – lekarza lub ratownika medycznego lub pielęgniarki i innych uczestników postępowania, obecnych w miejscu wykonywania czynności,
- zapoznanie się ze wszystkimi informacjami dotyczącymi dziecka, będącymi w posiadaniu pracownika socjalnego,
- ocena na podstawie informacji i okoliczności faktycznych zastanych na miejscu stopnia zagrożenia życia lub zdrowia dziecka i przedstawienie pracownikowi socjalnemu swojego stanowiska co do zasadności jego odebrania,
- współuczestniczenie z pracownikiem socjalnym, lekarzem (lub ratownikiem medycznym, pielęgniarką) w podjęciu decyzji o odebraniu dziecka,

w trakcie odbierania:

- zapewnienie bezpieczeństwa osobistego: dziecku, pracownikowi socjalnemu i innym uczestnikom postępowania,
- w razie potrzeby udzielenie pierwszej pomocy i wezwanie pogotowia ratunkowego,
- wręczenie rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym dziecka pisemnego pouczenia o prawie złożenia do właściwego miejscowo sądu opiekuńczego zażalenia na odebranie dziecka. Policjanci nie robią tego, jeśli rodziców pouczył pracownik socjalny.

Po odebraniu:

- na wniosek pracownika socjalnego udzielenie niezbędnej pomocy przy umieszczeniu dziecka u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo - wychowawczej. Pomoc, o której mowa, będzie polegała w pierwszej kolejności na:
- zapewnieniu bezpieczeństwa osobistego: dziecku, pracownikowi socjalnemu i innym uczestnikom postępowania,
- ustaleniu tożsamości osoby najbliższej, uprawnionego członka rodziny zastępczej lub uprawnionego pracownika placówki opiekuńczo wychowawczej, w której umieszczone

- zostanie dziecko,
- sporządzenie (po zakończeniu czynności) notatki urzędowej z przeprowadzonych czynności zawierającej w szczególności: imię i nazwisko oraz stopień służbowy, określenie daty i miejsca przeprowadzenia czynności, informacje o formie i treści wniosków pracownika socjalnego, na którego wniosek podjęte zostały czynności, imię i nazwisko pracownika socjalnego oraz adres jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, imię i nazwisko lekarza lub ratownika medycznego, lub pielęgniarki, którzy uczestniczyli w podjęciu decyzji o odebraniu dziecka z rodziny,
 - imię i nazwisko oraz inne dane niezbędne do ustalenia tożsamości odbieranego dziecka, rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych oraz innych uczestników postępowania obecnych w miejscu przeprowadzania czynności,
 - opis wykonanych czynności, w tym informacje o podjętej decyzji, z uwzględnieniem stanowisk poszczególnych uczestników,
 - wskazanie osób, którym funkcjonariusz wręczył pisemne pouczenie o prawie do złożenia zażalenia do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka,
 - informację o wniesieniu za pośrednictwem funkcjonariusza Policji zażalenia do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka,
 - informacje o osobie i miejscu, w którym umieszczono odebrane dziecko, jeśli policjant będzie uczestniczył w tej czynności.

Kopia sporządzonej notatki urzędowej przekazywana jest do sądu opiekuńczego oraz właściwej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

c) LEKARZ (RATOWNIK MEDYCZNY, PIEŁĘGNIARKA)

przed odebraniem:

- zapoznanie się ze wszystkimi informacjami dotyczącymi dziecka, będącymi w posiadaniu pracownika socjalnego, określenie stanu zdrowia dziecka, w razie potrzeby udzielenie pierwszej pomocy lekarskiej, ocena na podstawie informacji i okoliczności faktycznych zastanych na miejscu stopnia zagrożenia życia lub zdrowia dziecka i przedstawienie pracownikowi socjalnemu swojego stanowiska co do zasadności jego odebrania,
- współuczestniczenie z pracownikiem socjalnym i policjantem w podjęciu decyzji o odebraniu dziecka.

w trakcie odebrania:

- czuwanie nad stanem zdrowia dziecka

po odebraniu:

- czuwanie nad stanem zdrowia dziecka, a w razie uzasadnionej potrzeby zapewnienia medycznej opieki podczas transportu dziecka do odpowiedniej placówki lub dalszej rodziny.

Czynności związane z podjęciem decyzji o odebraniu dziecka, realizowanie wizyt domowych mających na celu ustalenie stanu zdrowia w/w oraz uczestnictwo podczas jego odbierania – lekarz lub w/w pracownik medyczny wykonuje w ramach obowiązków służbowych, w godzinach swojej pracy.

przed odebraniem, w trakcie odebrania i po odebraniu dziecka:

- czuwanie nad stanem zdrowia dziecka.

J

PRZEWÓZ DZIECKA

Przepisy nie regulują wprost sposobu przewozu dziecka po jego odebraniu do miejsca umieszczenia. Należy przyjąć za zasadę, że za kompleksowe zabezpieczenie sytuacji dziecka, odpowiadają trzy służby biorące udział w procedurze odbierania dziecka z rodziny. Pracownik socjalny decyduje o odebraniu dziecka podejmuje wspólnie z policją oraz pracownikiem ochrony zdrowia. Jedną ze wskazanych ustawowo służb będzie dysponowała samochodem służbowym lub wykorzystywanym do celów służbowych. Kwestie techniczne należy więc rozstrzygnąć przy współpracy i wspólnym podejmowaniu decyzji pomiędzy trzema służbami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie uczestniczącymi w zdarzeniu. Zgodnie z art. 39 ust. 3-4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2018 poz. 1990 z późn. zm.) w pojeździe samochodowym wyposażonym w pasy bezpieczeństwa dziecko w wieku do 12 lat, nieprzekraczające 150 cm wzrostu, przewozi się w foteliku ochronnym lub innym urządzeniu do przewożenia dzieci, odpowiadającym wadze i wzrostowi dziecka oraz właściwym warunkom technicznym, nie dotyczy to jednak przewozu dziecka taksówką osobową, specjalistycznym środkiem transportu sanitarnego, o którym mowa w art 36 ust. 2 ustawy z dnia 08 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 2195 z późn. zm.), lub pojazdem policji. Jeżeli po uzgodnieniu z pozostałymi służbami, obowiązku przewiezienia dziecka podejmie się pracownik socjalny to obowiązek ten spoczywa na samorządzie gminnym lub powiatowym jako organie odpowiedzialnym za realizację wszystkich zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W takim przypadku to samorząd gminny lub powiatowy będzie zobowiązany do zorganizowania dowiezienia dziecka do określonego miejsca w celu zabezpieczenia jego sytuacji lub do pokrycia kosztów zorganizowania transportu. Należy także mieć na uwadze, że na żądanie pracownika socjalnego Policja jest zobowiązana do udzielenia mu pomocy przy czynnościach związanych z przymusowym odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką (art. 598¹⁰ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1360z późn. zm.) w związku z art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.). Pomoc udzielona przez Policję może więc polegać na dowiezieniu dziecka do odpowiedniej placówki lub do dalszej rodziny.

Mając na uwadze powyższe, w celu usprawnienia procedury odebrania a przede wszystkim zminimalizowanie negatywnych skutków dla dziecka, Policja w pierwszej kolejności ma obowiązek dowiezienia dziecka do dalszej rodziny lub odpowiedniej placówki.

DALSZE POSTĘPOWANIA PO ODEBRANIU DZIECKA (SĄD, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY)

Rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym przysługuje zażalenie do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka. O prawie do złożenia zażalenia, wraz ze wskazaniem sądu opiekuńczego właściwego miejscowo do jego rozpatrzenia, pracownik socjalny lub funkcjonariusz policji poucza rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka. Pouczenie do należy wręczyć na piśmie.

W zażaleniu można domagać się zbadania zasadności i legalności odebrania dziecka oraz prawidłowości jego dokonania. Zażalenie może być wniesione za pośrednictwem pracownika socjalnego lub funkcjonariusza Policji, którzy dokonali odebrania dziecka. W takim przypadku zażalenie podlega niezwłocznemu przekazaniu do sądu opiekuńczego.

Sąd rozpatruje zażalenie niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

W razie uznania bezzasadności lub nielegalności odebrania dziecka sąd zarządza natychmiastowe przekazanie dziecka rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym, od których

dziecko zostało odebrane. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości odebrania dziecka, sąd zawiadamia o tym przełożonym osób, które dokonały odebrania.

Jeżeli umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo – wychowawczej nastąpiło w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie sąd niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin, wydaje orzeczenie o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo - wychowawczej, albo orzeczenie o powrocie dziecka do rodziny.

Jeżeli rodzina, w której miało miejsce odebranie dziecka nie była objęta procedurą „Niebieskie Karty”, należy wypełnić druk „Niebieska Karta – A” i przekazać go przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Jeżeli procedura „Niebieskie Karty” była wcześniej wszczęta, należy ją kontynuować.

Procedury postępowania policji określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 Nr 81 poz. 448 z późn. zm.).

Załącznik Nr 2
do Zarządzenia Nr 5/2019
Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sławkowie
z dnia 26.03.2019. r.

OŚWIADCZENIE O POWIERZENIU DZIECKA ODEBRANEGO PRZEZ PRACOWNIKA SOCJALNEGO

.....
Miejscowość, data, godzina

.....
imię i nazwisko osoby, której powierzono dziecko

.....
adres

.....
nazwa placówki lub seria i nr dowodu osobistego

Oświadczam, że w dniu o godzinie w
pracownik socjalny

imię i nazwisko pracownika socjalnego

w asyście funkcjonariusza policji

imię i nazwisko policjanta, stopień służbowy

przekazał pod moją opiekę, do czasu wydania przez sąd opiekuńczy orzeczenia w sprawie
małoletniej/ego:

1. ur.
2. ur.
3. ur.
4. ur.
5. ur.

.....
podpis osoby, której powierzone jest dziecko

POUCZENIE O PRAWIE DO ZŁOŻENIA ZAŻALENIA NA ODEBRANIE DZIECKA

Prawa rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych:

1. Rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym przysługuje prawo zażalenia do Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej Wydział III Rodzinny i Nieletnich ul. Graniczna 23, 41-300 Dąbrowa Górnicza na odebranie dziecka z rodziny (art. 12 b ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin do wniesienia zażalenia jest tygodniowy i liczy się od faktycznej czynności odebrania dziecka.

2. Zażalenie może być wniesione za pośrednictwem pracownika socjalnego lub funkcjonariusza Policji, którzy dokonali odebrania dziecka. W takim przypadku zażalenie podlega niezwłocznemu przekazaniu do sądu opiekuńczego.

3. W zażaleniu można domagać się zbadania zasadności i legalności odebrania dziecka oraz prawidłowości jego dokonania (art. 12 b ust. 1 zdanie 2 w/w ustawy).

4. Sąd rozpatruje zażalenie niezwłocznie, nie później niż w ciągu 24 godzin (art. 12 b ust. 3 zdanie 1 w/w ustawy).

Oświadczam, że z powyższymi uprawnieniami zapoznałem/am się i potwierdzam odbiór pouczenia.

.....
data i podpis osoby zapoznającej się z uprawnieniami

U6

Załącznik Nr 4
do Zarządzenia Nr 5/2019
Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sławkowie
z dnia 26.03.2019 r.

.....
imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego

.....

.....
adres zamieszkania

**Sąd Rejonowy
w Dąbrowie Górniczej
Wydział III Rodzinny i Nieletnich
ul. Graniczna 23
41-300 Dąbrowa Górnicza**

Z A Ż A L E N I E

Zgodnie z art. 12 b ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.) wnoszę zażalenie na odebranie mi dziecka/dzieci

.....

imię i nazwisko dziecka/dzieci

Z.....

miejsce odebrania dziecka

Jednocześnie domagam się zbadania zasadności i legalności odebrania dziecka/dzieci oraz prawidłowości jego dokonania.

Zażalenie wnoszę za pośrednictwem pracownika socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławkowie.

.....

imię i nazwisko pracownika socjalnego

.....

imię i nazwisko rodzica, opiekuna prawnego

.....

podpis pracownika socjalnego

W

.....
Osoby obecne na miejscu zdarzenia:

1.
2.
3.
4.

W związku ze stwierdzeniem bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka/dzieci:

1.
2.
3.
4.
5.

pracownik socjalny zdecydował o zabezpieczeniu dobra dziecka/dzieci w formie umieszczenia w:

.....
.....
..... (**)

O odebraniu dzieci został zawiadomiony Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej III Wydział Rodzinny i Nieletnich.

Data....., godz.

Rodzice/opiekunowie prawni lub faktyczni zostali powiadomieni o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka oraz domaganie się zbadania zasadności i legalności odebrania dziecka, jak i prawidłowości dokonania odebrania, zgodnie z art 12 b ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz o możliwości złożenia takiego zażalenia za pośrednictwem pracownika socjalnego

Otrzymałą informację potwierdzili/nie potwierdzili pisemnie

.....
..... (***)

.....
podpis pracownika socjalnego

(*) - rodzaj/forma zgłoszenia.

(**) - nazwa placówki opiekuńczo – wychowawczej lub dane osoby pod której opieką powierzono dzieci.

(***) - przyczyna niepotwierdzenia uzyskania informacji.

Załącznik Nr 6
do Zarządzenia Nr 5/2019
Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sławkowie
z dnia 26.03.2019 r.

**WYKAZ
NIEZBĘDNYCH NUMERÓW KONTAKTOWYCH**

PCPR Będzin Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – numer ogólny	726 – 353 – 087
PCPR Będzin Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej dla terenu miasta Sławkowa	785 – 618 – 152

J

